

Нетреба М.М.,

к.філол., доцент,
доцент кафедри педагогіки та освіти,
Маріупольський Державний Університет

Костіва Я.В.,

здобувач вищої освіти
Маріупольський Державний Університет

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ У РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

У сучасному світі, де вплив людської діяльності на природне середовище стає все більш актуальним, питання розвитку екологічної компетентності є ключовим завданням для освітніх систем. Особливо важливо враховувати індивідуальні особливості та потреби учнів, зокрема тих, хто має освітні потреби.

Дослідження та впровадження інноваційних підходів у навчанні дітей з особливими освітніми проблемами може відкривати нові перспективи для їхнього повноцінного розвитку та вивчення принципів екології.

Однією з ключових складових є індивідуалізація навчання. Застосування інноваційних підходів дозволяє враховувати особливості кожного учня з урахуванням його освітніх потреб. Це забезпечує не лише ефективність, а й зацікавленість учнів у процесі засвоєння екологічних знань. Для дітей з різними освітніми потребами можуть бути розроблені спеціальні інтерактивні матеріали, аудіовізуальні засоби та ігрові методи, які допомагають краще засвоювати знання з екології. Такий індивідуалізований підхід є необхідним для створення оптимальних умов навчання та розвитку кожного учня, щоб вони могли засвоювати екологічні знання на своєму власному рівні та з інтересом.

Застосування сучасних технологій та інтерактивних методів вивчення екології роблять навчання цікавим і доступним для молодших школярів, що дозволяє створити захоплююче середовище, сприяти активній участі та формуванню стійкого інтересу до екології [1].

Ігрові методи вирізняються своєю ефективністю та здатністю зацікавити учнів. Розробка освітніх ігор, де молодші школярі можуть відчувати себе частиною екосистеми, досліджуючи природні явища через інтерактивні завдання та рольові ігри, сприяє кращому розумінню екологічних понять.

У віртуальних лабораторіях учні вивчають екологічні явища в безпечному та контрольованому віртуальному середовищі. Вони можуть взаємодіяти з різними природними процесами, спостерігати за змінами в екосистемі та розуміти їхні наслідки без реальних екологічних ризиків [2].

Використання сучасних технологій сприяє активній участі учнів у процесі навчання та формує стійкий інтерес до екології. Можливість взаємодії з

віртуальними екосистемами, вирішення екологічних головоломок та участь у віртуальних експедиціях робить процес навчання захоплюючим та цікавим.

Інноваційні методи також дозволяють акцентувати увагу на розвитку навичок сталого споживання та відповідального ставлення до природи. Інтерактивні проекти та практичні завдання можуть включати в себе реальні ситуації, що допомагають учням розуміти важливість збереження природних ресурсів. Наприклад, організація екологічних експедицій, відвідування місцевих екологічно чистих об'єктів або навіть проведення аудитів власних споживчих звичок можуть стати частиною інтерактивного процесу, що дозволяє учням переносити здобуті знання у реальний світ [3].

Важливою частиною інноваційних методів є визначення ефективності їх впливу на учнів. Застосування методів оцінки та збору зворотного зв'язку дозволяє вчителям та освітнім організаціям визначити, наскільки успішно учні використовують набуті знання та вміння у повсякденному житті [1].

Дослідження впровадження інноваційних підходів у розвитку екологічної компетентності учнів з особливими освітніми потребами також має значущий вплив на їхній подальший розвиток та інтеграцію в суспільство. Результати цього дослідження слід розглядати як початковий крок у напрямку подальшого вдосконалення методик та програм для особливих учнів. Це надає можливість аналізу впливу новаторських методів на розвиток екологічної компетентності, а також виявлення найефективніших підходів, які можна в подальшому впроваджувати для поліпшення освітнього процесу для учнів з особливими освітніми потребами [4].

Індивідуалізація навчання є ключовим елементом, оскільки кожен учень має унікальні особливості та освітні потреби. Застосування інноваційних методів, таких як ігрові технології та віртуальні лабораторії, дозволяє враховувати індивідуальність кожного учня, надаючи можливість вивчати екологію у вигляді захоплюючих інтерактивних вправ та завдань.

Важливим аспектом є також забезпечення доступності новаторських методів для учнів із спеціальними освітніми потребами. Розробка адаптивних інтерактивних матеріалів та програм, які враховують різні рівні сприйняття і можливості учнів, сприяє їхньому повноцінному залученню до процесу навчання. Такий підхід дозволяє не лише забезпечити ефективне засвоєння екологічних знань, а й сприяє розвитку критичного мислення, комунікативних навичок та відповідального ставлення до природи. Інноваційні методи виявляються не лише ефективними з точки зору освіти, але й створюють позитивне навчальне середовище, де кожен учень може розкрити свій потенціал та зацікавленість у вивченні екології [6].

Слід зазначити, що використання інноваційних підходів у розвитку екологічної компетентності молодших школярів з особливими освітніми потребами є актуальним та необхідним етапом у сучасній освітній системі. Навчання цікавим та веселим процесом, сприяючи повноцінному розвитку кожної

особистості. Створення оптимальних умов для розвитку кожного учня передбачає індивідуалізацію навчання та впровадження новаторських методів.

Інноваційні підходи у вивченні екології не лише розширюють знання учнів, але і сприяють формуванню практичних навичок та усвідомленню важливості збереження природи. Врахування особливостей учнів з особливими освітніми потребами важливо для забезпечення їх повноцінного включення в навчальний процес.

Застосування сучасних технологій, інтерактивних методів та практичних занять на природі дозволяє зробити навчання більш доступним та захоплюючим для всіх учнів. Інноваційні підходи також сприяють розвитку критичного мислення, творчості та відповідального ставлення до довкілля [5].

Таким чином, впровадження інновацій у викладання екології можна досягти більш ефективного розвитку екологічної компетентності молодших школярів, сприяючи не лише їхньому навчальному процесу, але й вихованню активних громадян, які беруть на себе відповідальність за довкілля та природу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Войтович А. Принципи екологічного виховання молодших школярів у другій половині ХХ століття. *Молодь і ринок*. 2015. №8. С. 164-169.
2. Ошуркевич Н. Сучасні педагогічні технології формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. *Педагогічний процес : теорія і практика (серія: педагогіка)*. 2018. №1-2. С. 65-73.
3. Григорович О. Використання технології критичного мислення у процесі формування екологічної культури молодших школярів. *Імідж сучасного педагога*. 2020. № 3. С. 55-59.
4. Нова українська школа поради́к для вчителя : навчально-методичні матеріали. ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
5. Грошовенко О.П. Екологічна освіта і виховання дітей молодшого шкільного віку : навчально-методичний посібник для студентів денної та заочної форми навчання за напрямом підготовки «Початкова освіта» : Вінниця, 2017. 200 с.
6. Нетреба М.М. Основні засади інклюзивної освіти в сучасному світі *Нова українська школа: результати та перспективи: збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, 18 листопада 2022 року / за заг. ред. Л.В. Задорожної-Княгиницької*. Маріуполь: МДУ, 2022. С. 188-190.

Фунтікова О. О.,

д-р пед. наук, професор,
професор кафедри дошкільної освіти,
Маріупольський державний університет

ІНКЛЮЗІЯ І ТЕХНОЛОГІЇ

Педагоги закладів освіти почали враховувати нові законодавчі вимоги в організації освітнього процесу для дітей з обмеженими можливостями, упроваджуючи індивідуальні програми навчання для інклюзивних категорій